

זמני השבת
אופק: אלעד וב"ב

הדלקת הנרות: 16:04
מוצאי שבת: 17:17
דבינו תם: 17:40

מופץ ב-7000 עותקים בכל הארץ
פרשת "וישב" - גליון מס' 189

זמני השבת
אופק: ירושלים

הדלקת הנרות: 16:00
מוצאי שבת: 17:15
דבינו תם: 17:44

שנה ז' - עלון דו שבועי | העלון טעון גניזה | אין לקרוא בשעת התפילה! | טל' המערכת: 03-9094245

להשיב את שר המשקים לתפקידו הרם, ודוקא את שר האופים תלות על הענין?
זאת ועוד הקשה הגאון רבי יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל, אב"ד נוברדוק
ובעל "ערוך השולחן": עצם חטאם של שני שרי המלך מעורר פליאה: איך אירע
הקלקול לשניהם בזמן אחד?

ובכלל, מה חרי האף הגדול הזה? אמת, התגלה מחדל בהתנהלות השרים, ובלי
ספק ראויים הם להדחה מתפקידם כעונש על רשלנותם, אך הושיבם במאסר
ולגזור דין מוות על עוון קל שכזה? אין זה מדרך המוסר!

ולבסוף מתבקשת הערה לשונית: מדוע אומרת התורה "חטאו משקה מלך
מצרים והאופה לאדוניהם למלך מצרים?" ממתי העדר זהירות נחשבת לחטא?
"ולכן, כותב ה"ערוך השולחן", ליבי אומר לי שהענין כך היה - והוא נוקט
בביאור מחודש ונפלא עד לאמוד בכל הענין:

שני השרים הללו היו שונאים זה לזה, וכל אחד רצה להכשיל את עמיתו כדי
שיבאש ריחו בעיני פרעה ויסלקנו ממשרתו. כך אירע ששר המשקים נטל קיסם
ונעצו בחשאי לתוך פת-בג המלך כדי להכשיל את שר האופים, אשר מצידו לא
טמן אף הוא את ידו בצלחת, אלא נטל זבוב והכניסו לתוך כוס פרעה, כדי שהמלך
יראה ויחרה אפו בשר המשקים.

נמצא שעיקר החטא היה בעצם העזתם של השרים לנקום זה בזה בעינינים
השייכים למלך, ואם כן דוקא חטאו של שר האפים היה חמור מחטאו של שר
המשקים, שכן שר האופים העיז פניו שבעתיים כאשר הטיל זבוב בכוס הניתנת
על ידי המלך ממש, ולכן דן אותו פרעה למיתה, מה שאין כן שר המשקים, שהטיל
קיסם לתוך הפת, שאינה ניתנת על יד המלך ממש, ואולי בכלל לא היה המלך
נוטל דוקא חתיכת פת זו, אשר על כן חטאו חמור פחות משל עמיתו, ומשום כך
השיבו פרעה על כנו! (ושלל לא יחסר)

"יוסף בן שבט עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני בלהה
ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם" (ל', ב.)

שלוש תמיהות ויישוב נפלא אחד - כתב על כך הגאון רבי יחיאל מיכל רבינוביץ
מסלוצק, בעל "אפיקי ים": ראשית, הוא מקשה, מהי כוונת "והוא נער"? מה בא
הכתוב ללמדנו בזה?

שנית, מהו הלשון "ויבא יוסף את דבתם רעה"? למה לא כתב הפסוק בפשטות
"ויספר יוסף", כפי שנאמר בסמוך (פסוק י'): "ויספר אל אביו"?

והשלישית, מה פשר הלשון "אל אביהם"? למה לא כתב "אל אביו", כפי שנקט
בפסוק זה "נשי אביו"? וכי אביהם הוא ולא אביו? והוא מסיים: 'והוא פלא'.

אלא - ישב ה"אפיקי ים" - הפסוק בא לומר עד כמה היתה גדולה צדקותו של
יוסף, שלא בא חלילה להוציא דיבה על אחיו, אלא כוונתו היתה לטובה, והכל
עשה על פי הדין!

שכן הדין הוא (כמבואר ב"חפץ חיים", הלכות לשון הרע, כלל י', סעיף ב', אות ג'), שהרואה
אדם שעושה דבר שאינו כהוגן, ורוצה הוא לספר על כך לאביו הוא לרבו בכדי
שיוכיחו את אותו אדם על מעשהו וינסו להחזירו למוטב, ישנם שלושה תנאים
עיקריים שעליו להקפיד עליהם: האחד - שלפני כן ניסה להוכיחו בעצמו, ורק אם
הוכיחו ולא הועילה תוכחתו, או אם משער מראש שתוכחתו לא תועיל, רשאי הוא
לגלות לאביו או לרבו את מעשיו של אותו אדם. השני - שיספר באופן מדויק
את המעשה ולא יגדיל בדבריו את העוולה. והשלישי - שתהיה כוונתו אך ורק
לתועלת, ולא ליהנות חלילה מהפגם של חברו.

עתה נשוב ללשון הפסוק, שלדברינו מדויק הוא להפליא:

תחילה מקדים הפסוק ואומר: "הוא נער", וזאת בכדי להסביר מדוע לא הוכיח
יוסף את אחיו בטרם גילה לאביו את מעשיהם, כפי הדין, והתשובה לכך היא
ששיער שבדאי לא תועיל תוכחתו, שהרי הם נהגו לזלזל בבני השפחות, ואילו
הוא היה 'נער' - משמש ומשרת אצל בני השפחות, וקל וחומר שלא יטו אוזן
לתוכחתו! (וכן פירש המלבי"ם).

לאחר מכן אומר הפסוק: "ויבא יוסף את דבתם רעה", ולא "ויספר" - ללמדנו
שסיפר בדיוק נמרץ את מה שעשו בלי להוסיף אף דיבור מיותר, ולכן אמר "ויבא"
- כאדם המביא דבר ממקום למקום, שאינו נוגע כלל במטענו, אלא רק מעבירו
כפי שהוא בדיוק!

ולבסוף מלמדנו הפסוק שכוונתו היתה אך ורק לתועלת, כדי שיוכיחם אביהם,
וזאת נרמז בלשון הכתוב "ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם", כי בספרו על כך
יעקב לא חשב כלל ליהנות מהפגם שלהם על ידי שאביו יחבבו יותר, אלא היה
בדעתו רק לספר לאביהם, שיכול להוכיחם, כאילו אין הדבר נוגע כלל לו עצמו,
וכאילו אינו אביו כלל, אלא רק אביהם!

כפתור ופרח!

"וישב את שר המשקים על משקהו וינתן הכוס על כף פרעה. ואת שר האפים
תלה באשור פתח ליהם יוסף" (מ', כא-כב.)

תוצאות המשפט שערך פרעה לשני שריו שסרחו, מעוררות תמיהה גדולה.
שהרי כתב רש"י שחטאו של שר המשקים היה שנמצא זבוב בכוס המלך, ואילו
חטאו של שר האופים היה שנמצא קיסם בפת המלך. אין ספק שחטאו של שר
המשקים גדול בהרבה משל רעהו שר האופים, שהרי את הכוס הוא נתן על יד
פרעה, וכמה גדול הוא הבזיון לתת ביד המלך משקה שזבוב שוחה בתוכו, לעומת
זאת הפת לא נהוג לתת ביד המלך, אלא להניח אותה על השולחן (וככל לא בטוח
שהמלך יאכל דוקא פרוסה זו או אחרת), ואיך הגיע פרעה להחלטה חסרת היגיון שכזו:

חידושים נפלאים לחג החנוכה

"מצות חנוכה - נר איש וביתו, והמהדרין - נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן
המהדרין וכו' בית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף
והולך" (שבת, דף כא:).

צריך להבין, מדוע דווקא במצוה זו הוסיפו חז"ל את מצות "המהדרין מן
המהדרין" מה שלא הוסיפו בשום מצוה?

אלא מפרש הרה"ק בעל הבני יששכר ז"ע פשט נפלא - הסוחף את כל
שומעו: דהנה ידוע שנהר חנוכה רומז על אור התורה כדכתיב "נר מצוה ותורה
אור". והנה, חכמת התורה אינה כשאר החכמות, שבהם, כששומע אדם איזה
מושכל מחכם אחד ונתפס הדבר בשכלו, שוב אין מן הצורך לו לחזור עליה,
כי לא יוסיף אומץ בה. מה שאין כן דברי תורה, אם שמע איזה מושכל מרוב,
אם יחזור על לימודו ויתבונן בה שוב, אזי יתווסף בה אור חדש והשכלה
נוספת (עיין זוהר בראשית קצב), כי דברי תורה חיות הנה ומילדות בכל פעם
אותיות וטעמים חדשים מתוקים מדבש ונופת צופים.

וזהו שאמרו חז"ל: "מצות חנוכה" - אור התורה, "נר איש וביתו" - יוצאים
התלמידים ידי חובת לימוד התורה על ידי שמיעתם מרבה, מדין שומע כעונה,
כשם שבנר חנוכה יוצאים על ידי שאחד מדליק לכולם. אמנם, ה"מהדרין"
- כאשר הם "מהדרים" וחוזרים על לימודם בפה, אזי "נר לכל אחד ואחד"
- מתווסף אור חדש והבנה נוספת לכל אחד בפני עצמו. "והמהדרין מן
המהדרין" - וכל כמה שהם חוזרים על לימודם עוד ועוד, "מוסיפים והולכים"
- מולידים בכל פעם טעמים וביאורים נוספים עמוקים עד לאמוד מה שלא
השיגו בפעמים הקודמות...

יש לקרוא את החסויות לאחר השבת

המכון לסת"ם
עבודת הקודש
מכירת ס"ת, תפילין,
מזוזות וכל צרכי הסת"ם.
טל': 054-8484945 רפאל ש.

AP
HAIR DESIGNER
מעבב השיער - אסי פרץ
בתיאום מראש: 052-626 53 92

ד"ר שנה
התקליטן רפאל חכמון
טל': 052-2567240

שרוליק קרויזר
המרת מט"ח וצ'קים
סניף ר' יהודה הנשיא 33
סניף נחלת יצחק
נייד 050-6379544

הפרשת תרומ' לפי דעת השו"ע
כולם
מצטרפים
לבית המעשר
מה איתך?*

מקצוענות ואיכות ללא תחרות!!!
אצילינו אמינות מעל לכל!!!
משרד: 03-9747444
אתר: WWW.HDEKBL.COM

הדקל
עבודות גמר ושיפוץ
טל': 03-7444731

מוצרי צריכה לבית
כלי בית, חד פעמי,
מוצרי נקיון, פלסטיקה ועוד.
5% הנחה לחתונים וכלות
רבי עקיבא 15 אלעד
טל': 03-7444731

דויאל
אופנת יוקרה לגבר
מרכז מסחרי נחלת יצחק
קומת המותגים
טל': 03-9161818

*ספר יקר ערך מונח
למצטרפים החדשים
08-9214829
תצטרף - תהדר
בית המעשר

